

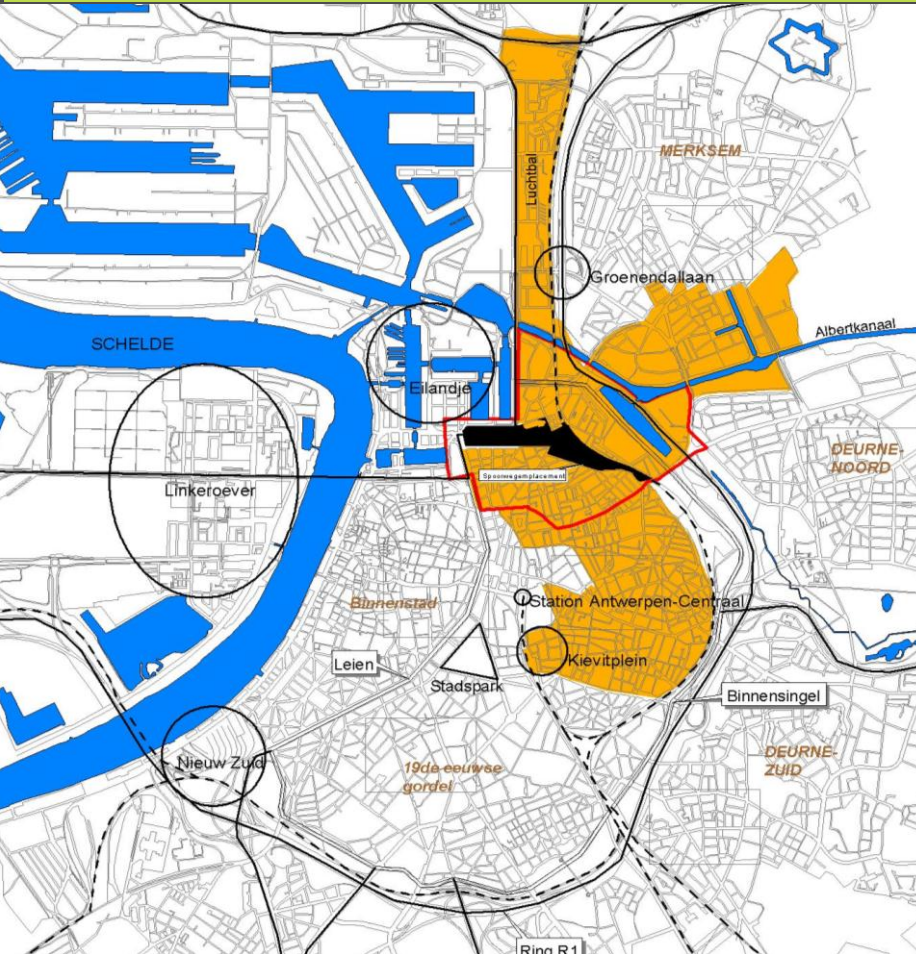
SPOOR NOORD

SPOORNOORD '07

DE CONTEXT

PROJECTGEBIED SPOOR NOORD

- **PROJECTGEBIED SPOOR NOORD (325ha)**
- **SUBSIDIEGEBIED**
 - FEDERAAL GROOTSTEDENBELEID
 - EUROPEES DOELSTELLING II
- **DOELSTELLINGEN**
 - HERONTWIKKELING EMPLACEMENT
 - IMPULSEN SPOOR NOORD GEBIED
 - PUBLIEKE PARTICIPATIE

HET SPOORWEGEMPLACEMENT

- 24 HA / 1.6 KM
- EIGENDOM NMBS/EIS
- GEWESTPLAN: GEBIED VOOR STEDELIJKE ONTWIKKELING

SPOOR NOORD GEBIED

- ZEER DICT BEBOUWD
- GEBREK AAN GROENE PUBLIEKE OPEN RUIMTE
- MOEILIJKE STEDENBOUWKUNDIGE STRUCTUUR

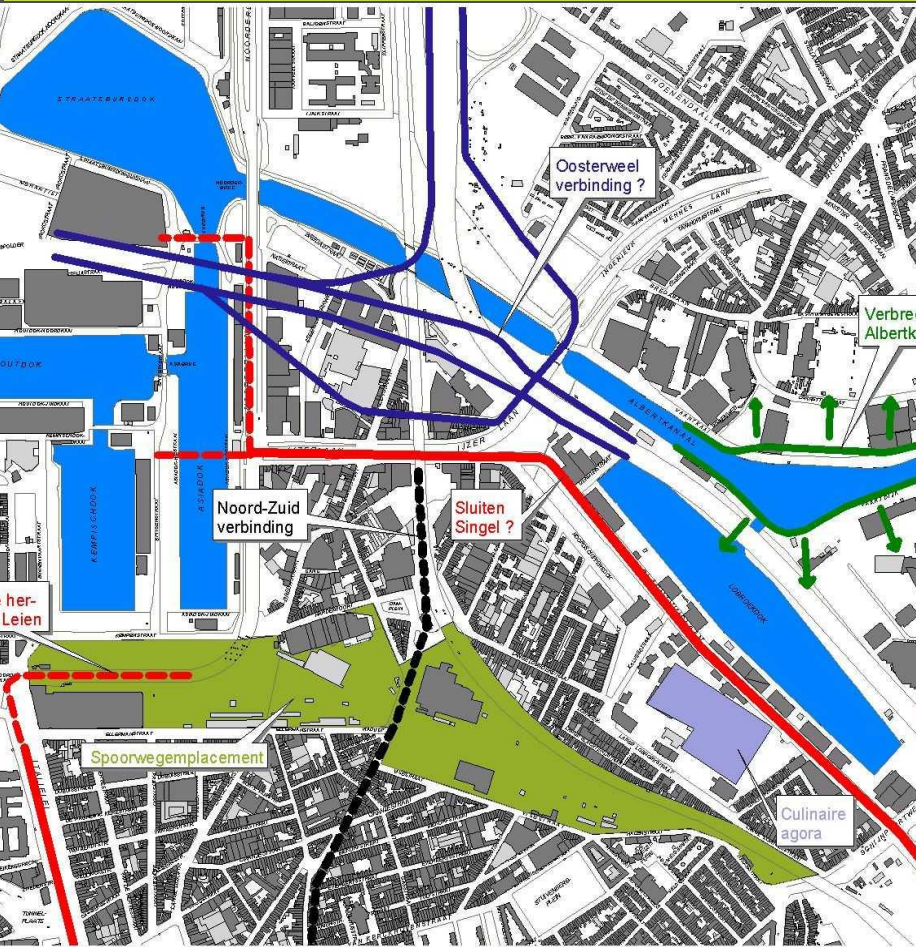
SPOORGEBOUWEN

SPOOR NOORD

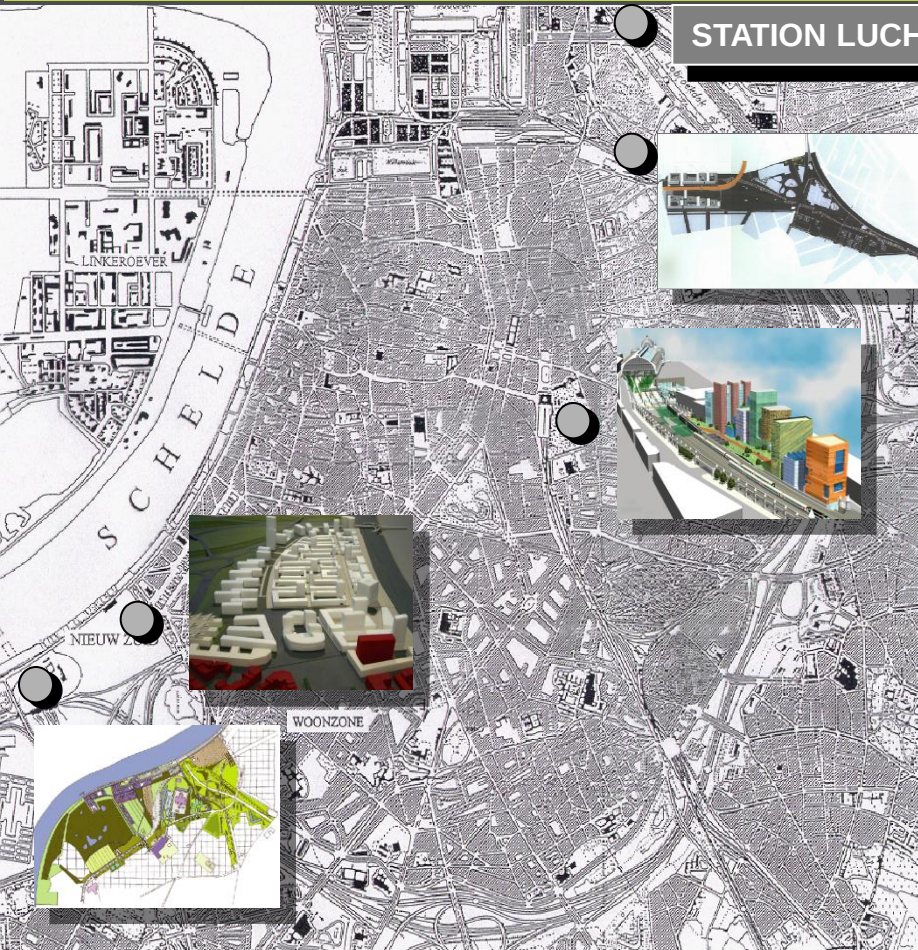
“Werken aan een “plek” in verandering”

EEN 'FYSIEKE OMGEVING' IN VERANDERING (1)

- 2de MASTERPLAN EILANDJE
- VERBREIDING ALBERTKANAAL
- RING EN SINGEL
- 2de FASE LEIEN
- HST
- TOPSPORTHAL SPORTPALEIS EN SLACHTHUISSITE
- LOBROEKDOK

EEN 'FYSIEKE' OMGEVING IN VERANDERING (2)

STATION LUCHTBAL

- LUCHTBAL STATION
- SPOOR NOORD (24ha)
- KIEVITPLEIN (3ha)
- NIEUW ZUID (25ha)
- PETROLEUM ZUID (30ha)

EEN 'BELEIDSMATIGE' OMGEVING IN VERANDERING

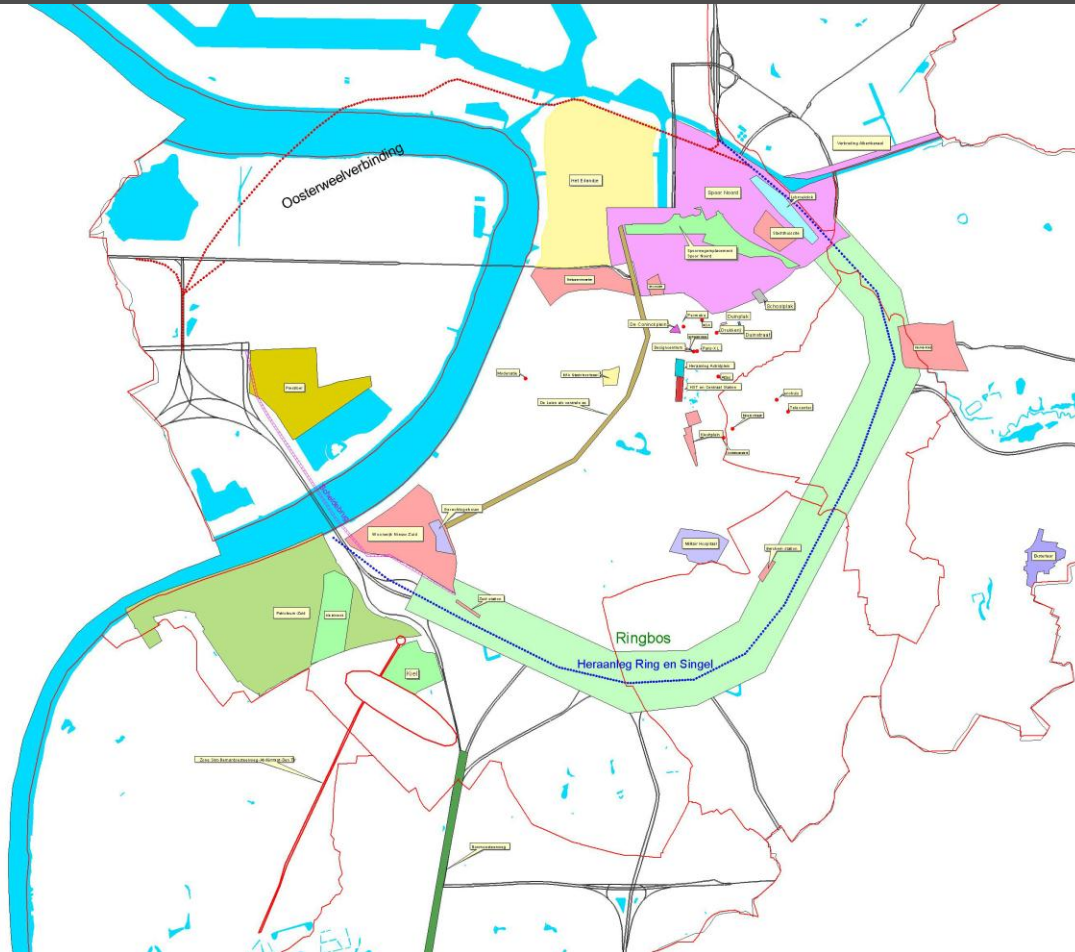
GEEN STRUCTUURPLAN - GEBIEDSGERICHTE AANPAK

EEN VEELKOPPIG BELEID:

- STADSPLANNING & ACTOREN (Vlaams gewest, Stad, District, Wijk)
- 'DE' COALITIE
- HISTORISCHE SCHULD: GEEN MIDDELEN VOOR STEDELIJKE PROGRAMMA'S
- AFHANKELIJKHEID VAN SUBSIDIE-PROGRAMMA'S IFV VAN SNELLE VISUELE IMPACT EN STEDELIJKE REVITALISATIE
- VANDAAG OOK EIGENAAR IN VERANDERING ...

PLANNINGSCEL EN GEBIEDSGERICHTE PROJECTEN

PROJECTEN PLANNINGSCEL OPRICHTING 1998 SUBSIDIEPROJECTEN

- STATIONSOMGEVING
- SPOOR NOORD
- SCHIPPERSKWARTIER
- PIZ
- LOBROEKDOK
- BOUWBLOKKEN
- SCHELDEKAAIEN
- ATHENEUMBUURT
- PRESTIBEL

EEN 'SOCIALE OMGEVING' IN VERANDERING

ACHTERGESTELD GEBIED?

- PANORAMA UITZENDING 'DE SEEFHOEK'
- KESTELOOT KANSARMOEDEATLAS
- ILLEGALEN EN DAKLOZEN
- GROTE ALLOCHTONENGEMEENSCHAP
- SOCIAAL CONFLICT
- MIGRATOIRE BEVOLKING
- BEELD VAN EEN STADSDEEL IN Verval
- BEWONER KENT DE PLEK NIET

OMMEKEER IN PERCEPTIE ...?

LAAG KANSEN GEBIED

- AANTREKKELIJKE COULEUR LOCALE
- INSTROOM NIEUWE JONGE GEZINNEN
- SPECULATIE EN STIJGENDE VASTGOEDPRIJZEN
- WERKEN AAN BELEVING VAN DE PLEK
- GENTRIFICATIE ...?

PARTICIPATIE EN BEWONERSBETROKKENHEID

SPOOR NOORD

PLANNINGSPROCES

PLANNINGSPROCES

0. START VAN HET PROJECT

- NMBS VERLAAT TERREIN
- INTREDE SUBSIDIEPROGRAMMA'S

1. FASE I: VISIEVORMING

2001: CONSENSUSNOTA

2. FASE II: HAALBAARHEID

2001: BELEIDSOVEREENKOMT STAD / NMBS

2002: INTERNATIONALE ONTWERPWEDSTRIJD

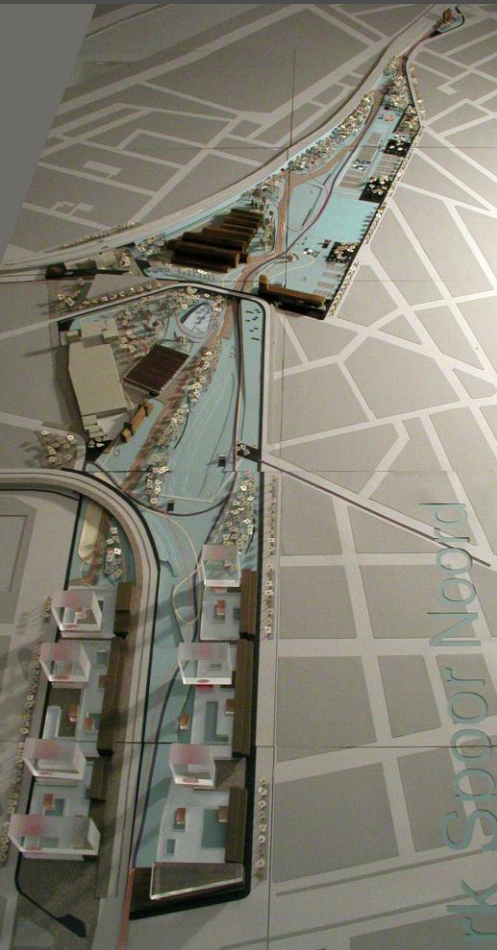
3. FASE III: PLANNING EN UITVOERING

2003-2005: DOORLOPENDE PLANNING

2005-2008: AANLEG VAN HET PARK +

HERBESTEMMING GEBOUWEN

ONTWERP

SPOORNOORD '07

HOE BETROKKENHEID CREËREN? STEDELIJKE HERONTWIKKELING = CO-PRODUCTIE

BETROKKENHEID en 'HET' (STADS)DEBAT:

- 'HET' PROJECT
- 'DE' BETROKKENEN
(‘DE’ OPDRACHTGEVER, ‘DE’ BEWONER, ‘DE’ BESTUREN, ‘DE’ FORMELE EN INFORMELE OVERLEGORGANEN, ...)

SPOOR NOORD EN SCHIPPERSKWARTIER:

1. REGULIERE COMMUNICATIE: HET BELEID STAAT CENTRAAL
2. PUBLIEKE PARTICIPATIE: HET PROJECT STAAT CENTRAAL
3. WERVEND PROGRAMMA: DE PLEK STAAT CENTRAAL

REGULIERE COMMUNICATIE

1. REGULIERE COMMUNICATIE

REGULIERE COMMUNICATIE

‘REGULIERE’ COMMUNICATIE

ELKE VORM VAN PARTICIPATIE START IN ESSENTIE
MET GOEDE INFORMATIE!

VIA DE “REGULIERE” COMMUNICATIEKANALEN

- NIEUWSBRIEVEN (4 tot 6 per jaar)
- WEBSITE (continue update?)
- INFORMATIEVE FOLDERS & BROCHURES
- STADSKRANT ‘DE ANTWERPENAAR’
- STEDELIJK WIJKOVERLEG
- ‘HOORZITTINGEN’ VOLGEND UIT OFFICIËLE PROCEDURES (BOUWVERGUNNING, BPA)

REGULIERE COMMUNICATIE

KENMERKEN

- **DOEL IS BLIJVEND EN CONTINU INFORMEREN**
- **KLASSIEK: PROCEDURELE INFORMATIE-VERSTREKKING 'DE' BETROKKENE IS DE PASSIEVE 'ONTVANGER'**
- **SMEERMIDDEL IN HET PROCES: DEFENSIEVE AANPAK**
- **VOLGENS VASTGELEGDE PROCEDURE EN METHODIEK**
- **'CITY MARKETING: HET PRODUCT VERKOPEN!**
- **FYSIEKE RESULTAAT STAAT CENTRAAL (= RATIONEEL)**
- **CONFLICT TUSSEN COMMUNICERENDE STAD EN PROJECT ...**

1. REGULIERE COMMUNICATIE

2. **PUBLIEKE PARTICIPATIE**

PUBLIEKE PARTICIPATIE

KENMERKEN

PROJECTGEBONDEN TAAKSTELLING

= ATTITUDE (NIET PROCEDUREEL)

= BELEIDSPRAKTIJK

= PROJECTGERICHT MAATWERK: 'DE' BETROKKENE
ACTIEF ENGAGEREN BIJ HET PLANGEBEUREN

= PEDAGOGISCH (NIET TECHNOCRATISCH)

PUBLIEKE PARTICIPATIE SPOOR NOORD

6 MIJLPALEN 2001-2004

1. **START PROJECT:
BEWONERSENQUÊTE**
2. **CONSENSUSNOTA:
DENKDAGEN 'GROEN OP HET SPOOR'**
3. **START FASE 2 WEDSTRIJD:
'TREK JE PLAN DAG'**
4. **INVESTEERDERSSEMINARIE**
5. **AFSLUITEN WEDSTRIJD:
DEBAT MET DE ONTWERPERS**
6. **VOORSTELLEN DEFINITIEF ONTWERP:
'PARK IN ZICHT'**

PUBLIEKE PARTICIPATIE SPOOR NOORD

1. SPOOR NOORD 'AVANT LA LETTRE'

- BEWONERSENQUÊTE
- 'HET SPOORWEGEMPLACEMENT, DE OMWONENDEN EN DE NIEUWE BESTEMMING' - STUDIE VAN BUREAU TEMPERA
- 2000 - ENQUÊTEUR OP VIADUCT DAM & SCHUIFBAK MET 5 MOGELIJKHEDEN
- MEDIO 2000 - TENTOONSTELLING IN DAMSTATION

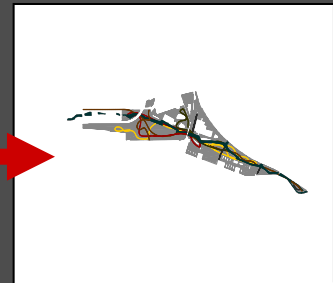

PUBLIEKE PARTICIPATIE SPOOR NOORD

2. FASE I: 'VISIEONTWIKKELING: GROEN OP HET SPOOR'

- DEBATTEN MET DE BEWONERS TIJDENS DE 3 DENKDAGEN VAN HET BELEID
- VOORSTELLING TUSSENTIJDSE CONCLUSIES VAN DE IN WORDING ZIJNDE 'CONSENSUSNOTA'
- INTERACTIEVE TENTOONSTELLING
- PRAATCAFÉ IN DAM CENTRAL

PUBLIEKE PARTICIPATIE SPOOR NOORD

resultaten van de Trek je plan-dag

3. FASE II: INTERNATIONALE WEDSTRIJD 'TREK JE PLAN DAG'

- 200 GESELECTEERDE BEWONERS
- RESULTATEN WORDEN MEEGEGEVEN MET DE ONTWERPTEAMS

trek je plan

Plantrekkers

Buurtbewoners steken de koppen samen

Wijkbewoners grepen met 'Trek je plan' de kans om hun plannen voor het emplacement uit de doeken te doen. Meer dan tweehonderd deelnemers lieten duidelijk verstaan dat de toekomst van dit 'niemandland' hen nauw aan het hart ligt.

ONTDEK DE PLEK

Alles was voorhanden om het onbekende treinterrein te leren kennen: de zon won het heldhaftig gevecht tegen de regenwolken en gidsen van Antwerpen Ave-rechts gaven er vakkundig tekst en uitleg tijdens een verkenning van het terrein. Samen met hen kon je een kijkje gaan nemen in de oude spoorweggebouwen.

TREK JE PLAN

Een hoogzwangere schepen Coolsaet ver-

Deelnemers discussieerden onderling over hun visies op dit terrein - visies die vaak zeer uiteenliepen. Ook de jeugd werkte aan een interessante luchtfoto. Een team van stadsplanologen en medewerkers van het stedelijk wijkoverleg stonden klaar om iedereen met raad en daad bij te staan. Om de ideeënstroom draaiende te houden, zorgden zangeres Juliska en haar orkestje voor een stroepje live muziek en deelde de ijskraanraker overheerlijke ijsjes uit. Ondertussen zorgde de jeugddienst ervoor dat

SPOORNOORD

'07

PUBLIEKE PARTICIPATIE SPOOR NOORD

Krijg
een visioen

4. FASE II: INVESTEERDERSSEMINARIE

“KRIJG EEN VISIOEN”

SPOORNOORD ‘07

PUBLIEKE PARTICIPATIE SPOOR NOORD

5. FASE II: DEBAT NAAR AANLEIDING VAN DE TENTOONSTELLING INTERNATIONALE WEDSTRIJD IN EEN SCHOOL IN DE BREDASTRAAT

- VOORSTELLING WINNEND ONTWERP
- TENTOONSTELLING GEDURENDE 1 MAAND MET PERMANENTIE VANUIT HET BELEID
- DEBATNAMIDDAG MET BELEID EN ONTWERPERS IN CIRCUSTENT
- LOGBOEK MET OPMERKINGEN EN VRAGEN

PUBLIEKE PARTICIPATIE SPOOR NOORD

6. FASE III: PARK IN ZICHT VOORSTELLING DEFINITIEF ONTWERP

FEEST EN EXPO MET ZICHT OP TOEKOMSTIG PARK
van 26 november tot 2 december 2003 - Grote Loods

- VOORSTELLING VAN DE MAQUETTE EN HET DEFINITIEF ONTWERP
- VOORSTELLING VAN DE MATERIALEN EN BOMEN
- GEKOPPELD AAN SPEL EN SPORTACTIVITEITEN IN DE LOODS
- VOORSTELLING VAN HET BOEK SPOOR NOORD MET DE VIJF ONTWERPEN EN MOTIVATIE VAN DE JURY

PUBLIEKE PARTICIPATIE

EVALUATIE EN AANBEVELING

- Project en kader (informatie en inspraakruimte) moeten duidelijk zijn
- Verschillende doelgroepen vragen een verschillende aanpak
- Pedagogische attitude (geen vakjargon): ondersteuning door mediator
- Betrek 'de' bewoner zo vroeg mogelijk
- Praat over de wijk in positieve termen (kansen versus problemen) – gemeenschappelijke definitie van 'sense of urgency'
- Communiceer en 'vier' de mijlpalen en beslissingsmomenten!
- Elke fase afronden en volgende fase aankondigen
- 3D presentaties en beelden versus 2D plannen
- Inhoudelijke verantwoordelijke voor de communicatie moet aangeduid worden
- Niet alles is inspraakmaterie, dit hoeft geen probleem te zijn zolang er goed gecommuniceerd wordt

PUBLIEKE PARTICIPATIE

PUBLIEKE PARTICIPATIE

= DOEL IS (1) DRAAGVLAK EN BETROKKENHEID CREËREN, (2) HET (STADS)DEBAT VOEDEN EN STIMULEREN

= DOEL IS “BEWUST OMGAAN MET DE LEEFWERELD VAN DE MENSEN” (CIT. MARC MARTENS)

= PROJECTBELEVING STAAT CENTRAAL (= GEVOELIG)

-
1. REGULIERE COMMUNICATIE
 2. PUBLIEKE PARTICIPATIE
 - 3. WERVEND PROGRAMMA**

WERVEND PROGRAMMA

WERVEND PROGRAMMA DOELSTELLINGEN

- **BETROKKENHEID VERGROTEN OP EEN
VERANDERENDE OMGEVING**

SPOORNOORD '07

WERVEND PROGRAMMA

WERVEND PROGRAMMA DOELSTELLINGEN

- BETROKKENHEID VERGROTEN OP EEN VERANDERENDE OMGEVING
- LOKATIES GEBRUIKEN EN BETEKENIS GEVEN

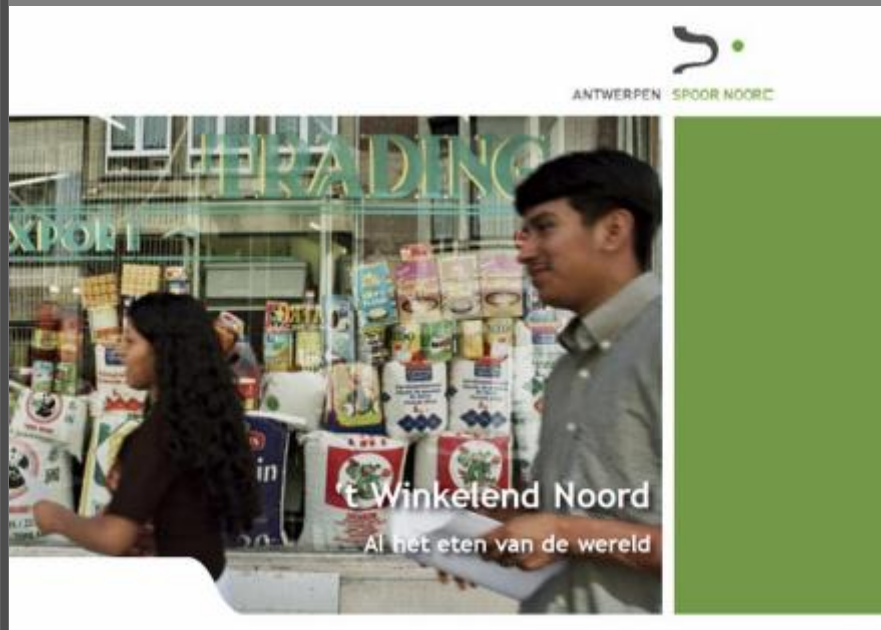
WERVEND PROGRAMMA

WERVEND PROGRAMMA DOELSTELLINGEN

- BETROKKENHEID VERGROTEN OP EEN VERANDERENDE OMGEVING
- LOKATIES GEBRUIKEN EN BETEKENIS GEVEN
- SOCIALE COHESIE VERSTERKEN

WERVEND PROGRAMMA

WERVEND PROGRAMMA DOELSTELLINGEN

- BETROKKENHEID VERGROTEN OP EEN VERANDERENDE OMGEVING
- LOKATIES GEBRUIKEN EN BETEKENIS GEVEN
- SOCIALE COHESIE VERSTERKEN
- IMAGOVERBETERING VIA NADRUUK OP WIJKKWALITEITEN

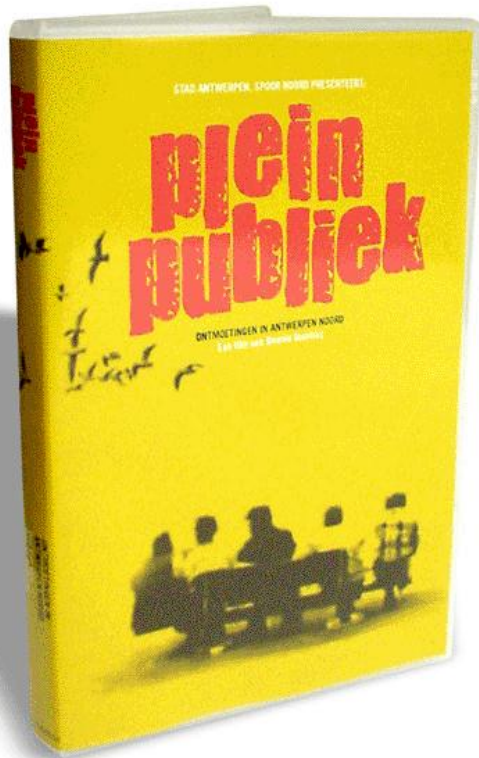
WERVEND PROGRAMMA

WERVEND PROGRAMMA

IS GEORGANISEERDE, PUBLIEKSGERICHTE
ACTIE IN EN OVER PLEKKEN IN
VERANDERING, MET ALS DOEL WIJK EN
STAD BETROKKEN TE HOUDEN BIJ DE
VERANDERINGEN

WERVEND PROGRAMMA

WERVEND PROGRAMMA SINDS 2000: KEUZES

- VANUIT WIJKWERKING, SOCIALE ZAKEN
- INGESCHREVEN IN FGSB PROGRAMMA VOOR 8 JAAR
- LOOPT PARALLEL MET PROCESPLANNING, COMMUNICATIE
- KLEMTUON OP BLIJVENDE 'PRODUKTEN'
- SINDS 2004: DRIE NIEUWE WERVENDE PROGRAMMA'S

WERVEND PROGRAMMA

WERVEND PROGRAMMA POSITIE:

IS WERKEN TUSSEN
BEWONER/STADSGBEUKER EN DE
STEDELIJKE LEEFOMGEVING

IN PLAATS VAN WERKEN TUSSEN BURGER
EN BELEID

WERVEND PROGRAMMA

KENMERKEN PROJECTEN

- LOKATIEGEBONDEN

WERVEND PROGRAMMA

KENMERKEN PROJECTEN

- LOKATIEGEBONDEN
- MULTIDISCIPLINAIR IN PARTNERSHIP

WERVEND PROGRAMMA

KENMERKEN PROJECTEN

- LOKATIEGEBONDEN
- MULTIDISCIPLINAIR IN PARTNERSHIP
- BREED DOELPUBLIEK

WERVEND PROGRAMMA

KENMERKEN

- LOKATIEGEBONDENHEID
- MULTIDISCIPLINARITEIT IN PARTNERSHIP
- BREED DOELPUBLIEK
- STERKE WIJKBETROKKENHEID

WERVEND PROGRAMMA

DAM

**Den Oude Dijk
Daer men Comt van Dambrugge...**

RODE DRAAD: TIJDSSPOREN PROJECT

- VERLEDEN: REMINISCENTIEPROJECT
BOEK GESCHIEDENIS WIJK DAM

WERVEND PROGRAMMA

RODE DRAAD: TIJDSSPOREN PROJECT

- VERLEDEN: REMINISCENTIEPROJECT
BOEK GESCHIEDENIS WIJK DAM
- HEDEN: DOCUMENTAIRE FILM
'PLEIN PUBLIEK'

WERVEND PROGRAMMA

RODE DRAAD: TIJDSSPOREN PROJECT

- **VERLEDEN: REMINISCENTIEPROJECT
BOEK GESCHIEDENIS WIJK DAM**
- **HEDEN: DOCUMENTAIRE FILM
'PLEIN PUBLIEK'**
- **TOEKOMST: EEN SPEL VOOR EN DOOR HET
NOORD (maar wordt verder uitgewerkt)**

WERVEND PROGRAMMA

OPPORTUNITEITEN:

- ONDERSTEUNING VAN LOKALE INITIATIEVEN

WERVEND PROGRAMMA

OPPORTUNITeiten:

- ONDERSTEUNING VAN LOKALE INITIATIEVEN
- STIMULEREN VAN TIJDELIJK GEBRUIK LEEGSTAANDE GEBOUWEN

WERVEND PROGRAMMA

OPPORTUNITeiten:

- ONDERSTEUNING VAN LOKALE INITIATIEVEN
- STIMULEREN VAN TIJDELIJK GEBRUIK LEEGSTAANDE GEBOUWEN
- INDUSTRIËLE STADSWOESTIJN ALS ARTISTIEKE UITDAGING